

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bestuurders
Zie bijlage.

Datum 10 januari 2021
Betreft start vaccinatie bewoners instellingen in de ouderenzorg
en verstandelijk gehandicaptenzorg

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rjksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e
5.1.2e
T 5.1.2e
M 5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl

Kenmerk
1811871-216996-LZ

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte heer/mevrouw,

Graag wil ik u vragen om deel te nemen aan een eerdere start van het vaccineren tegen COVID-19 van cliënten in verpleeghuizen en instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking. Door eerder te starten bij een aantal instellingen kan ook ervaring worden opgedaan die benut kan worden bij de verdere uitvoering van de vaccinatiestrategie voor de genoemde doelgroep van vaak kwetsbare mensen. Er zijn ongetwijfeld meer instellingen die aan deze eerdere start zouden willen meedoen. In de selectie heb ik me laten leiden door de criteria in deze brief, praktische overwegingen en de omvang van beschikbare leveringen (in elk geval 12000 vaccinaties). De inzet is dat we een spoedig vervolg kunnen geven aan deze vroege start en daarmee bevorderen dat de gehele groep bewoners van instellingen zo spoedig mogelijk wordt gevaccineerd.

In deze brief zal ik ingaan op de aanleiding, de modaliteiten, de voorwaarden en de ondersteuning die door RIVM en VWS zullen worden geboden.

Graag verneem ik uiterlijk maandag 11 januari om 14 uur van u of u bereid bent om deel te nemen. U kunt uw reactie sturen naar 5.1.2e, 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e @minvws.nl. Ik wil u vragen daarbij een contactpersoon (en contactgegevens) te melden. Het RIVM zal daarop dezelfde middag met deze persoon opnemen over het concrete vervolg.

Aanleiding

Gelet op het advies van de Gezondheidsraad om het BioNTech/Pfizer vaccin (en waarschijnlijk ook het Moderna vaccin) maximaal te benutten voor ouderen en kwetsbaren en de breed gedragen politieke wens te bezien hoe dit zo snel als mogelijk te realiseren, hebben VWS/RIVM met Actiz, Zorgthuisnl, VGN, Verenso, V&VN en NVAVG besproken of en hoe een eerdere start binnen de bestaande vaccinatiestrategie op een goede manier vormgegeven kan worden en hoe hieruit ook geleerd kan worden voor het vervolg. Hierbij is het voortschrijdend inzicht

meegenomen dat het BioNTech/Pfizer vaccin onder bepaalde voorwaarden ook kan worden toegepast bij bewoners van instellingen. Het gaat dan om cliënten waarbij het hoofd/regiebehandelaarschap en medisch dossier bij een arts van de zorginstelling ligt, zijnde Specialist ouderengeneeskunde of Arts Verstandelijk Gehandicapten. Deze bewoners kunnen worden gevaccineerd onder verantwoordelijkheid van de arts werkzaam bij de instelling.¹

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg

De aanpak is als volgt:

- De eerdere start met de vaccinatie met het BioNTech/Pfizer vaccin begint op maandag 18 januari (week 3) bij twee of drie grote instellingen (met meerdere locaties);
- Deze start wordt in de daaropvolgende dagen in week 3 uitgerold naar nog eens circa tien instellingen (met meerdere locaties);
- Een klein deel van het aantal te leveren vaccins kan worden benut voor degenen die de vaccins toedienen.

In week 4 worden uw leerervaringen verzameld met de intentie om de uitvoering van de vaccinatie van bewoners van LZ-instellingen te optimaliseren en vanaf die week op te voeren om voor eind februari zo veel mogelijk bewoners te hebben gevaccineerd (bij benadering 155 duizend bewoners). Voor de bewoners van locaties waarbij de huisarts de medische verantwoordelijkheid draagt en voor degenen die daar prikken (bij benadering 77 duizend bewoners) is een apart project ingericht.

De versnelling zoals hiervoor beschreven, vraagt van u een extra inspanning. Om deze versnelling zo goed mogelijk vorm te geven is hierna ingegaan op de (rand)voorwaarden en ondersteuning.

Voorwaarden waaraan de eerste locaties moeten voldoen

Aangezien het om de eerste locaties gaat waar de bewoners worden gevaccineerd, is er sprake van een aantal voorwaarden waaraan voldaan moet worden om zowel zorgvuldig als snel van start te kunnen gaan.

Voorwaarden voor de eerste locaties zijn:

- De bewoners van de locatie hebben een specialist ouderengeneeskunde of AVG als behandelend arts (dus geen huisarts) en een medisch dossier in de instelling (dus: niet vallend onder de reguliere huisartsenpraktijk buiten de instelling). Indien de toestemming in het medisch dossier wordt verwerkt, wordt gecontroleerd op contra-indicaties en eventuele interacties.
- Voor de verpleeghuizen geldt dat de VAR/PAR betrokken is bij de beslissing om als instelling aan de eerdere start deel te nemen en hun bevindingen worden meegenomen bij de evaluatie. Voor de gehandicaptenzorg is het zaak dat hierover goed contact is met de behandelaren en begeleiders.
- Omdat het vaccin van BioNTech/Pfizer in dozen van 195 flacons geleverd wordt, zal het ompakken naar kleinere hoeveelheden vaak nodig zijn. De ROAZ-ziekenhuisapotheken zullen dit ompakken met instemming van de IGJ op zich nemen voor de locaties die deelnemen aan deze versnelling.
- Omdat het BioNTech/Pfizer vaccin wordt geleverd in flacons voor 6 injecties is het nodig om deze ter plekke voorafgaande aan het injecteren Voor

¹ Bij cliënten die tijdelijk verblijven binnen een zorginstelling is ligt de behandelregie/verantwoordelijkheid daar ook tijdelijk. Hierbij stemt de zorginstelling af met de huisarts en zal overwegend de instelling waar de cliënt verblijft vaccineren. Dit betreft ELV/GRZ/crisiszorg.

Toediening Gereed te Maken (VTGM) in injectiespuiten. Indien gewenst kan dit onder begeleiding van apothekersassistenten van een ziekenhuisapotheek of met de hulp van de toezichthoudende apotheek worden gedaan. Het is belangrijk spillage zo veel mogelijk te voorkomen.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg

- Wenselijk is dat de deelnemende locaties een groot aantal bewoners heeft en de verwachting is dat een groot aantal daarvan toestemming geeft voor vaccineren. Dit vergemakkelijkt het logistiek proces. Het is voorstelbaar dat niet van alle cliënten tijdig toestemming wordt verkregen of dat een deel van de cliënten nog niet in aanmerking komt voor vaccinatie (bijvoorbeeld omdat zij ziek zijn of nog te recent hersteld). Voor deze groep cliënten komt er een tweede mogelijkheid. In totaal kunnen locaties die meedoen aan de eerdere start drie keer bestellen. De eerste keer is nu, voor de eerdere start. De tweede keer is op het moment dat voor alle 155.000 cliënten besteld kan worden. De derde keer tenslotte is een "veegactie" ten behoeve van bewoners die eerder niet konden deelnemen.
- Daarnaast is het wenselijk dat deelnemende locaties zich op redelijke afstand van de (nog aan te wijzen desbetreffende) ziekenhuisapotheek bevinden om de vervoerstijd van het vaccin te beperken. Hierover zal overleg tussen u, de ROAZ-ziekenhuisapotheek, de toezichthoudend (ziekenhuis)apotheker van de instelling en het RIVM plaatsvinden.
- De instelling dient de capaciteit te hebben om de op 7 januari jl. beschikbaar gestelde toestemmingsformulieren tijdig getekend terug te ontvangen dan wel deze verzameld te hebben voor het moment van vaccinatie.²
- Voor de registratie in het EPD is het tijdens deze pilot belangrijk dat een verpleeghuis werkt met een EPD van YSIS of ONS. Voor de gehandicaptenzorg zal het elektronisch voorschrijf systeem (EVS) hiervoor worden gebruikt. Er worden hierover maandag 11 januari afspraken gemaakt tussen de VGN en het RIVM.
- Er moeten voldoende professionals beschikbaar zijn voor het vaccineren (ingeroosterd worden). Daarom is afstemming met uw zorgverleners van belang. In de ouderenzorg gaat het dan om de VAR/PAR. Uiteraard moet dit in de gehandicaptenzorg met de behandelaars worden afgestemd.
- Voldoende geschoold personeel op locatie om de spuiten "Voor Toediening Gereed te Maken" (VTGM).
- Er moeten medische koelkasten zijn op de locatie.
- Er mag geen sprake zijn van een onbeheersbare uitbraak.
- U bent bereid om uw ervaringen te delen, zodat wij er voor de volgende fasen van het vaccineren van kunnen leren.

Belangrijk om te weten

- ✓ Na uw aanmelding ontvangt u alle benodigde informatie van het RIVM. Daarbij gaat het om informatie over proces, stappen, communicatiemateriaal. Specifiek gaat het om informatie over:
  - de registratie;
  - uw ompakkende ROAZ ziekenhuisapotheek;
  - de omgang met het vaccin;
  - een checklist;
  - een flowchart van het logistieke proces buiten en binnen de instelling;
  - de RIVM richtlijnen (die ook reeds op de website van het RIVM staan).

² Overigens laat de overheidsregelgeving toe dat in bijzondere omstandigheden mondelinge toestemming wordt verleend, mits deze zorgvuldig wordt vastgelegd. Uiteraard is het wel zorgvuldiger dat de schriftelijke toestemming alsnog volgt.

- noodsets en medisch toezicht - voor het geval zich een anafylactische shock voordoet - moet onmiddellijk beschikbaar zijn.
- ✓ Eén van de tien ROAZ-ziekenhuisapotheken, die hiermee ervaring heeft opgedaan bij de vaccinatie van medewerkers in acute zorg van ziekenhuizen, levert het aangevraagde aantal vaccins met bijbehorende spuiten en naalden, oplosmiddel en vaccinatiekaartjes af bij de (verschillende) locaties. Het RIVM verzorgt de logistiek in goede samenwerking met de desbetreffende ziekenhuisapotheek.
- ✓ Vanaf het moment van levering aan uw instelling heeft u vier dagen om het vaccin te injecteren;
- ✓ Voor het ompakken van het vaccin door de ROAZ-ziekenhuisapotheken en vervoer naar de locaties heeft afstemming met de IGJ plaatsgevonden. Hiertoe wordt een protocol opgesteld, ontleend aan de levering aan ziekenhuizen ten behoeve van acute zorgmedewerkers. De IGJ heeft aangegeven hiermee akkoord te zijn.
- ✓ Uiteraard is het zaak om te voorkomen dat vaccins die overblijven onbenut blijven. Daarom wordt bij de levering (door het ompakken) zo veel mogelijk aangesloten op aantallen die u opgeeft. Mocht daarbij een aantal doses overblijven kunt u deze (analoog aan de ziekenhuizen) naar beste inzicht inzetten.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg

Facilitering

Verantwoordelijk en eerste aanspreekpunt voor de vaccinatie is het RIVM. De [5.1.2e] is [5.1.2e], [5.1.2e] [5.1.2e] @rivm.nl. Zij is – met haar collega's - gedurende dit project (t/m de laatste 2^e prik) constant bereikbaar voor al uw vragen en opmerkingen. Zij draagt per omgaande zorg voor antwoorden, oplossingen en (praktische) hulp. Hieronder de contactpersonen voor verschillende typen vragen:

- Project vragen: [5.1.2e], [5.1.2e] / [5.1.2e] @rivm.nl.
- Operationele vragen: de RIVM helpdesk: 088 6788900.
- Apotheek gerichte vragen: desbetreffende ziekenhuisapotheek (RIVM in samenwerking met NVZA en ROAZ)
- Vragen aan VWS: [5.1.2e], [5.1.2e] [5.1.2e] @minvws.nl.

De verantwoordelijkheid voor logistiek tot aan de apotheek is voor het RIVM, vanaf de apotheek tot aan de instelling voor de apotheek.

Verhouding met algemene vaccinatiestrategie

Een versnelde start van de vaccinatie van bewoners van verpleeghuizen en instellingen voor verstandelijk gehandicapten past binnen de algemene strategie in combinatie met het gezamenlijke advies van de Gezondheidsraad en het OMT om BioNTech/Pfizer vaccins met prioriteit te benutten voor ouderen en kwetsbaren. In een met algemene stemmen in de Tweede Kamer aangenomen motie is de regering verzocht deze versnelde start ter hand te nemen. Hierbij is ook relevant het voortschrijdend inzicht dat het BioNTech/Pfizer vaccin onder bepaalde voorwaarden ook beschikbaar kan worden gemaakt voor bewoners van instellingen. De inzet is dat de hele groep bewoners van locaties waar het hoofd/regiebehandelaarschap en medisch dossier bij een arts van de zorginstelling ligt eind februari met de eerste prik is bediend (behoudens bewoners en/of instellingen waar de vaccinatie geen doorgang kan vinden vanwege Corona-besmettingen of andere redenen). Dat is spoediger dan eerder verwacht. Bij benadering gaat dit om 155 duizend bewoners. Voor de bewoners van locaties waarbij de huisarts de medische verantwoordelijkheid draagt en voor degenen die daar prikken (bij benadering 77 duizend bewoners) is een apart project ingericht. Ook hier wordt ingezet op zo spoedig mogelijke vaccinatie.

Gegeven de leveringsschema's zijn er geen gratis keuzes. Het eerder benutten van de leveringen van BioNTech/Pfizer vaccins voor deze groep heeft consequenties voor de wijze waarop de overige medewerkers in de langdurige zorg worden gevaccineerd. De GGD'en zijn inmiddels gestart met het vaccineren van zorgmedewerkers uit de verpleeghuizen (ruim 400.000 afspraken voor de 1e en 2e vaccinatie van ruim 200.000 medewerkers). Dat betekent dat de zorgmedewerkers van de gehandicaptenzorg, wijkverpleging en bepaalde onderdelen van Wmo-ondersteuning vanaf februari een ander vaccin krijgen aangeboden. Dat geldt ook voor zorgmedewerkers van verpleeghuizen die niet tot de genoemde 200.000 medewerkers behoren. Zodra het AstraZeneca vaccin is goedgekeurd en toegelaten tot de Europese markt, komt deze groep daarvoor als eerste in aanmerking. We bereiden ons erop voor dat dit vanaf de week van 8 februari zal zijn (week 6).

Dit impliceert dat de start van vaccinatie voor een deel van de medewerkers van de gehandicaptenzorg, wijkverpleging en Wmo-ondersteuning later is en afhankelijk wordt van de toelating en levering van het AstraZeneca vaccin. Voor een tweede deel van de groep zal de vaccinatie naar verwachting op een vergelijkbaar moment plaatsvinden en voor een derde groep zal de vaccinatie eerder plaatsvinden dan eerder aangegeven. Voor de hele groep is de verwachting dat de vaccinatie eerder is afgerond. Daar zet ik op in.

Ik vind dat er goede redenen zijn deze aanpassing binnen de vaccinatiestrategie door te voeren. Het is positief nieuws voor de meest kwetsbare mensen en hun naasten. Tegelijkertijd kan ik me voorstellen dat dit tot teleurstelling leidt onder het zorgpersoneel. Voor hen geldt overigens nog steeds dat de verwachting is dat de groep in groten getale in het eerste kwartaal van 2021 gevaccineerd kan worden conform de flowchart van 4 januari, en naar verwachting dus eerder.

Voor de volledigheid merk ik nog op dat (de selecte groep van) medewerkers in de langdurige zorg die betrokken zijn bij de vaccinatie op locatie ook zelf met hetzelfde vaccins op dat moment geprikt kunnen worden. Dit aantal zal ook moeten worden meegenomen in de aanvraag van het aantal vaccins bij het RIVM.

Communicatie

Met deze brief vragen we u om deel te nemen aan de eerdere start. Deze eerdere start zal in ieder geval op 12 januari in een voortgangsbrief over COVID-19 aan de Tweede Kamer worden gemeld. Ik wil u vragen de externe communicatie aan te houden totdat ik de Tweede Kamer heb geïnformeerd. Uiteraard kunt u hierover nu al spreken met de personen binnen uw organisatie die een rol spelen bij de vaccinatie van cliënten. Deze eerdere start heeft geen gevolgen voor het reeds geplande startmoment voor de overige cliënten; het is juist ook de insteek om de gehele groep kwetsbare mensen eerder te kunnen vaccineren met het voor deze groep meest geschikte vaccin (uiteraard afhankelijk van feitelijke leveringen).

Tot slot

De langdurige zorg is hard getroffen door het virus. Het is daarom van het grootste belang dat juist de bewoners van de instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking als bewoners van verpleeghuizen zo snel mogelijk het vaccin kunnen krijgen. Deze versnelde start zal een bijzondere inzet van uw medewerkers en van u vragen. Ik ben u daarvoor dankbaar. Tegelijkertijd kijk ik met u uit naar de fase waarin wij ons weer geheel kunnen richten op

persoonsgerichte zorg en kwaliteit van leven van juist deze kwetsbare mensen.
Deze versnelde start van het vaccineren is daarvoor een belangrijke stap.

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg

Hoogachtend,

De minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

Bestuurders instellingen

Cordaan
Opella
Brabantzorg
Zorgbalans
Tante Louise
Carint Reggeland

's Heerenloo
Alliade
Ipse de Bruggen
Amarant
Middin
Ons Tweede Thuis

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directoraat Generaal
Langdurige Zorg
Directie Langdurige Zorg